

Vergaderjaar 2022–2023

23 645

Openbaar vervoer

Nr. 803

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juni 2023

Vanaf vandaag kun je in heel Nederland met je bankkaart, credit card of mobiel betalen in het OV. Dit is een belangrijke mijlpaal voor het nieuwe OV-betaalsysteem OVpay. Nederland was al uniek in de wereld vanwege de mogelijkheid om met de OV-chipkaart in het hele land van al het OV gebruik te maken. Nu is daar betalen met de betaalpas (bankkaart, credit card of mobiel) bijgekomen. Dit is goed nieuws voor de reizigers die nu makkelijker van het OV gebruik kunnen maken.

In 2015 is in het Nationaal Openbaar Vervoer Beraad (NOVB) de visie op het OV-betalen vastgesteld¹. Dat was het startsein voor een nationaal gecoördineerde aanpak van alle nieuwe landelijke ontwikkelingen op gebied van OV-betalen vanuit één landelijk werkprogramma, waarbij alle stakeholders zijn aangehaakt. De introductie van OVpay is na de strippenkaart (1980) en de huidige OV-chipkaart (2007) de volgende ontwikkeling in OV-betalen. We zetten de stap van een gesloten betaalsysteem (van, voor en door het OV) naar een open betaalsysteem met een internationale standaard (EMVc) en van een systeem waarbij het geld op een kaart staat, naar een systeem waarbij de financiële transactie veilig achteraf wordt verwerkt. Dat biedt mogelijkheden voor meer reisgemak, waarbij vooraf saldo laden niet meer nodig is. Op 10 maart 2021 is in- en uitchecken met de betaalpas in Lelystad van start gegaan. Met de introductie op de tram en bus bij de RET in Rotterdam op 6 juni 2023 is de landelijke dekking volledig gerealiseerd. In- en uitchecken met je betaalpas kan nu als je met het OV reist in de tweede klas, zonder korting of abonnement.

Voor de overstap naar OVpay zijn meerdere aanleidingen. Allereerst hebben de klanten meer wensen. Dat is ook niet verwonderlijk. In 2007 waren er nog geen smartphones, was er nog geen contactloos betalen en internet bood toen veel minder mogelijkheden. Daarbij is de bestaande chiptechniek van de huidige OV-chipkaart aan vervanging toe.

¹ Kamerstuk 23 645, nr. 605.

De introductie van OVpay dient een aantal doelen. Gemak voor de reiziger staat daarbij voorop. Het gebruik van het OV moet zo eenvoudig en makkelijk mogelijk zijn. Zo kan de reiziger straks achteraf betalen, terwijl vervoerders nieuwe producten en services kunnen ontwikkelen. Meer reisgemak betekent een aantrekkelijker OV en daarmee hopelijk een groei aan inkomsten, wat bijdraagt aan het in stand houden van het OV aanbod. Een ander doel is het verminderen van de kosten van de infrastructuur voor betalen in het OV.

Gebruiksgemak en betrouwbaarheid van het OV-betaalsysteem zijn randvoorwaardelijk. Daarom wordt voor OVpay niet alleen de techniek, maar ook de reizigerservaring beproefd. Dat gebeurt ook voor reizigers met een beperking. Uitgangspunt is dat OVpay zo gebruiksvriendelijk wordt dat het systeem voor iedereen soepel en simpel werkt.

Voor de landelijke invoering van OVpay waren grootschalige aanpassingen nodig bij alle OV-bedrijven, Translink en de banken. Zo moesten ruim 60.000 kaartlezers en poorten door de OV-sector worden vervangen of aangepast aan de nieuwe techniek. Ook de banken moesten aanpassingen doen in hun systemen.

Met de overgang naar een internationale betaalstandaard (EMVc) beschikken we over een veilige en toekomstvaste infrastructuur die ook wereldwijd door de banken wordt gebruikt. In- en uitchecken met de betaalpás of creditcard biedt geen andere risico's dan bij het dagelijkse gebruik van het contactloos betalen in bijvoorbeeld de winkel. Bovendien hebben de reizigers keuzevrijheid: ze kunnen een bankkaart, creditcard of hun mobiele telefoon gebruiken, maar als ze liever een OV-pas gebruiken dan kan dat ook.

Vervolg

Dit jaar wordt beproefd of leeftijds-korting en een bepaald assortiment aan abonnementen aan de betaalpás gekoppeld kunnen gaan worden. In zijn algemeenheid zal begonnen worden met de eenvoudigste abonnementen (bv kortingsproducten die bij 1 vervoerder geldig zijn) en daarna de abonnementen die oplopen in complexiteit. Die komen later aan bod.

De opvolger van de OV-chipkaart, de OV-pas, wordt naar verwachting volgend jaar gefaseerd ingevoerd. De OV-pas komt beschikbaar als fysieke- en digitale kaart en kan in digitale vorm in een wallet op de mobiele telefoon. De OV-pas kan ook worden gebruikt voor abonnementen en anoniem reizen.

Pas als het nieuwe systeem zich bewezen heeft in klantgemak en betrouwbaarheid kan de techniek achter de huidige OV-chipkaart worden stopgezet. Dit zal goed gecommuniceerd en gefaciliteerd worden zodat de reizigers die dan nog op de OV-chipkaart reizen eenvoudig kunnen overstappen naar de nieuwe betaalwijzen. Op 6 juni 2023 start de landelijke communicatiecampagne. De huidige OV chipkaart kan naar verwachting in ieder geval tot 2025 worden gebruikt.

Ik wil alle OV-bedrijven bedanken voor hun inzet, in het bijzonder de mensen van het programma OV-betalen en medewerkers van vervoerders, Translink, banken, overheden, consumentenorganisaties, leveranciers en alle overige organisaties die bijgedragen hebben aan het behalen van deze mijlpaal.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
V.L.W.A. Heijnen